

Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
Ítélete

Az ügy száma: Kfv.VI.37.439/2022/5.

A tanács tagjai: Dr. Vitál-Eigner Beáta a tanács elnöke
Dr. Rák-Fekete Edina előadó bíró
Dr. Kurucz Krisztina bíró
Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit bíró
Dr. Horváth Tamás bíró

A felperes: Név1
(cím1)

A felperes képviselője: Dr. Erdei Zoltán Ügyvédi Iroda
(eljáró ügyvéd: Dr. Erdei Zoltán
cím2)

Az alperes: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
(cím3)

Az alperes képviselője: Dr. Nagy Erika kamarai jogtanácsos

A per tárgya: fogyatékosági támogatás megállapítása tárgyában indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A felülvizgálni kért jogerős határozat száma: Debreceni Törvényszék 2022. március 31. napján kelt 18.K.701.487/2021/28. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 18.K.701.487/2021/28. számú ítéletének keresetet elutasító részét megváltoztatja, az alperes T-JN-CST-18641-8/2021. számú határozatát megsemmisíti és az alperest új eljárásra kötelezi, az illetékre vonatkozó rendelkezését akként változtatja meg, hogy a peres eljárás illetékmentes.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint elsőfokú perköltséget.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2021. április 1. napján fogyatékosági támogatás megállapítása iránti kérelmet nyújtott be.

[2] A háziorvosi beutaló szerint a felperes hallási fogyatékos, életvitele során a közlekedésben rendszeresen más személyek közreműködését igényli, önmaga ellátásában más személy segítségére nem szorul.

[3] Az alperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alapján lefolytatott eljárása során megkereste a Jász-Nagykun Megyei Kormányhivatal Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztályát (a továbbiakban: rehabilitációs szakértői szerv) a fogyatékosági támogatás jogosultsági feltételeinek vizsgálata iránt.

[4] A két orvosszakértőből álló Szakértői Bizottság a 2021. május 4. napján kelt véleményében megállapította, hogy a felperes nem minősül súlyos hallási fogyatékosnak, mivel hallásvesztése a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet (továbbiakban: Fot.Korm. rendelet) mellékletének 2. pontjában meghatározott értéknél nagyobb mértékű és hallókészülékkel javítható. A rehabilitációs szakértői szerv a felperes önálló életvitelre való képességét, valamint önkiszolgálási képességét nem vizsgálta.

[5] Az alperes a 2021. május 7. napján kelt T-JN-CST-18641-8/2021. számú határozatával a felperes kérelmét elutasította. A határozat rendelkező része szerint döntését a rehabilitációs szakértői szerv által kiadottak figyelembevételével hozta meg, amely szerint a felperes nem minősül súlyosan fogyatékosnak, önálló életvitelre képes, önkiszolgálási képessége nem hiányzik, felülvizsgálata nem szükséges.

[6] A határozaton a döntés kiadmányozójának, a családtámogatási felülvizsgálati szakügyintézőnek az aláírása és az alperesi hatóság bélyegző lenyomata informatikai eszközzel került rögzítésre.

[7] Döntését a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) 23. § (1) bekezdés b) pontjában, valamint a Fot.Korm. rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában foglaltakra alapította.

[8] Indokai szerint a felperes esetében - a rehabilitációs szakértői szerv által megállapítottan - a fogyatékosági támogatásra való jogosultság konjunktív feltételei nem állnak fenn, ezért a kérelmet el kellett utasítani.

A kereseti kérelem

[9] A felperes a keresetében elsődlegesen az alperesi határozat semmisségének megállapítását és az alperes új eljárásra kötelezését; másodlagosan annak megváltoztatását, a fogyatékosági támogatásra való jogosultsága megállapítását; harmadlagosan a megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

[10] A per során csatolta a rehabilitációs, illetőleg rokkantsági ellátásra való jogosultságának vizsgálatára kirendelt Név2 igazságügyi orvosszakértő szakvéleményét.

[11] Az elsőfokú bíróság a perben - a felperes indítványára – a jogosultsági feltételek vizsgálatára igazságügyi orvosszakértőt rendelt ki.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[13] Megállapította, hogy az előzetesen le nem rótt 30.000,- Ft kereseti illeték és a szakértői bizonyítással összefüggésben felmerült 50.879,- Ft perköltség az állam terhén marad.

[14] Indokai szerint a semmisség vizsgálatát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (3) bekezdésének a) pontjában, az Ákr.) 123. § (1) bekezdés a)-h) pontjaiban, az Ákr. 81. § (1) bekezdésében, valamint a közigazgatási határozatok semmisségével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2019. KMPJE határozatban (továbbiakban: KMPJE határozat) foglaltakra tekintettel végezte el. Leszögezte, hogy a Fot. 23/B. § (1) bekezdés második mondata a fogyatékosági támogatás megállapítását az alperesi szerv hatáskörébe utalja, ennél fogva nem hatáskör hiányában hozott, azaz nem semmis az alperesnek a felperes fogyatékosági támogatás megállapítása iránti kérelmet elutasító határozata.

[15] Leszögezte, hogy a kiadmányozás a Fot.Korm. rendelet 9. § (2) bekezdésben felhatalmazása alapján történt. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323.§ (4) bekezdése pedig megteremtette a főszebálytól – elektronikus aláírás és időbélyegző – való eltérés lehetőségét. Mindezekre tekintettel a határozat kiadmányozása tekintetében az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés nem volt megállapítható.

[16] A Fot.Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban, a rehabilitációs orvosszakértői névjegyzékről és a foglalkozási rehabilitációs szakértői névjegyzékről szóló 401/2017. (XII.15.) Korm.rendelet 1. § a)-d) pontjaiban, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mvmtv.) 27/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rend.) 1. § (1) bekezdésében, valamint a 13. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltakra hivatkozással rögzítette, hogy az alperes alárendeltségében működik a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály, melynek feladata orvosszakértői szervként egyebek mellett az, hogy szakkérdésként vizsgálja fogyatékosági támogatás esetén a súlyos fogyatékoság fennállását és az önkiszolgálási képességet. Ezáltal a hatáskör az orvosszakértői szervhez, vagyis a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztályhoz volt köthető, a szakértői bizottság tagjai nem önálló orvosszakértőként, hanem a Kormány által ekként kijelölt szakértői szerv alkalmazásában állva végezték. A kiemelt rendelkezésekből következően az alperes alkalmazásában álló orvosszakértők rehabilitációs szakértői szerv tagjaként való működése nem volt ahhoz a feltételhez kötött, hogy szerepeljenek érvényes szakértői jogosultság mellett a rehabilitációs orvosszakértői névjegyzékben.

[17] Határozata [100] bekezdésében rögzítette, hogy az ügy érdemét illetően figyelemmel volt a Kúria Kfv.IV.35.501/2017/4. számú határozatára, amelyben a Kúria kimondta, hogy a fogyatékosági támogatás jogszabályi feltételei fennállásának vizsgálatakor a jogosultsági rendelet szabályozásának egészére figyelemmel kell lenni a szakértői véleményekből származó jogi következtetések levonása során. Mindebből arra következtetett, hogy az ügy érdemét illetően abban kellett döntenie, hogy a felperes súlyosan fogyatékosnak minősült-e az alperesi döntés meghozatalakor, és esetében megállapíthatóak voltak-e a fogyatékosági támogatás konjunktív jogszabályi feltételei.

[18] Felhívta az ügy érdemi elbírálása körében alkalmazandó jogszabályokat, nevezetesen a Fot. 4. § a) pontjában, a Fot. 23. § (1) bekezdés b) pont ba) és bb) alpontjaiban, a Fot.Korm.rendelet 1. § (2), (3) és (7) bekezdéseiben, a az I. számú mellékletének 2. pont a) és b) pontjában foglaltakat.

[19] A Fot. 23. § (1) bekezdés b) pont ba), bb) alpontok értelmezését illetően hangsúlyozta, hogy az önálló életvitelre való képesség a fogyatékosági támogatás megállapításának feltételeként vizsgálandó.

[20] A perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményt aggálytalannak találta, azt ítélezése alapjául elfogadta.

[21] A rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése körében rögzítette, hogy a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő a perben csatolt szakvéleményben foglaltakkal egyező megállapítása szerint a felperes esetében a súlyos hallási fogyatékoság jogszabályi kritériumai - a személyes vizsgálat és a rendelkezésre bocsátott 2011. július 27-i leleten szereplő adatok alapján - megállapíthatók.

[22] A felperes állapota (halláskárosodása) a perben kirendelt orvosszakértő véleménye szerint kimeríti a fogyatékos személy és azon belül a hallási fogyatékos személy jogi kategóriáját, hiszen orvos-szakmai szempontból állapota a Korm. rendelet 1. számú mellékletének 2. pontja szerinti előírásba illeszkedik.

[23] Megállapította, hogy a perben bizonyítást és igazolást nyert, hogy a felperes halláskárosodása orvosszakmai szempontból kimeríti a hallási fogyatékoság kritériumát, mely szakértői megállapítást a perben az alperes sem kifogásolta.

[24] Rögzítette továbbá, hogy a felperes által csatolt igazságügyi orvosszakértői vélemény az önálló életvitelre való képesség és az önkiszolgálási képesség tárgyában megállapítást nem

tett, míg a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szerint a felperes önálló életvitelre képes és önkiszolgáló képessége is megtartott. E körben utalt arra, hogy a perben kirendelt szakértő azt is megállapította, hogy a felperes a Korm. rendelet 1. számú mellékletének 2. a) és b) pontjában foglalt feltételeken túl nem rendelkezik egyéb feltétellel hallási fogyatékoság tekintetében, ebből is az következik, hogy a felperes önálló életvitelre képes.

[25] Hangsúlyozta, hogy bár a perben a megelőző eljárásban beszerzett vélemény fogyatékoság hiányára vonatkozó megállapítása megdöntésre került a perbeli igazságügyi szakértői véleménnyel, az ugyanakkor az önálló életvitelre és az önkiszolgálási képességre vonatkozóan érdemi változást nem eredményezett, ezáltal a felperes a kérelmében megjelölt pénzbeli ellátásra jogosultságot nem szerzett, így az az alperes elutasító döntésének jogszerűségét érdemben nem érintette.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[26] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az alperesi határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására, valamint az elsőfokú bíróság előtti eljárásban felmerült és igazolt perköltsége megfizetésére kötelezését; másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[27] A keresetlevélben kifejtett részletes álláspontját megismételve kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a semmisség körében a döntésének indokolásakor csak a KMPJE határozatban foglaltakat vette figyelembe, az alperesi határozat meghozatalakor hatályos jogszabályokat, azon belül is az elektronikus közokirattal, az elektronikus aláírással és a kiadmányozással kapcsolatos rendelkezéseket figyelmen kívül hagyta, továbbá a Fot.Korm. rendelet 9. § (2) bekezdését tévesen értékelte kivételt engedő szabályként, mivel az nem a kiadmányozással kapcsolatos rendelkezés.

[28] Sérelmesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság nem tekintette aggályosnak azt a körülményt, hogy a megelőző eljárásban született szakhatósági állásfoglalást nem rehabilitációs orvosszakértő készítette el. Hivatkozása szerint sem az igazságügyi szakértőkről szóló 206. évi XXIX. törvény, sem pedig az Mmtv. előírásai nem tesznek különbséget abban, hogy az orvosszakértő önálló szolgáltató tevékenységként, vállalkozóként vagy pedig a hatóság alkalmazásában állva végzi el a szakértői tevékenységét.

[29] Az ügy érdemét illetően hangsúlyozta, hogy az eljáró bíróságnak észlelnie kellett volna az igazságügyi orvosszakértői véleményben megjelenő ellentmondást, nevezetesen, amikor megállapította, hogy a felperes a súlyos hallási fogyatékoság feltételeinek megfelel, azonban a felperes önálló életvitelre képességét is megállapította. E két megállapítás kizárja egymást, és ezen ellentmondás okán a szakértői véleményt nem lehetett volna aggálytalannak és az ítélezés alapjául elfogadni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetés körében tájékoztatnia kellett volna a jogi képviselő nélkül eljáró felperest arról, hogy a szakértői véleményben ellentmondást tartalmazó rész van és a szakértői bizonyítás kiegészítése szükséges.

[30] Rámutatott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elutasítását olyan megállapításra alapozta, amely nem képezte az alperes előtti szakértői vizsgálat tárgyát. Ezáltal az elsőfokú bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét nem a megvalósítás időpontjában fennálló tények alapján vizsgálta felül és megsértette a kereseti kérelemhez és az ellenkérelemhez kötöttség szabályait, azokon túlterjeszkedett.

[31] Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel megdöntötte azt a szakhatósági állásfoglalást, miszerint nem minősül hallási fogyatékosnak, ezzel az alperesi határozat valóságtartalma is megdőlt. A jogszabálysértő szakhatósági állásfoglaláson alapuló határozatot hatályon kívül kellett volna helyezni és az alperest új eljárásra és új határozat meghozatalára kellett volna kötelezni. Az új eljárásban az ítéletben rögzített iránymutatásban, valamint a beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakra figyelemmel kellett volna az alperesnek az új döntést meghoznia a felperes kérelme tekintetében és nem az eljáró bíróságnak.

[32] Hangsúlyozta, hogy az új eljárásban hozott új szakhatósági állásfoglalásnak és az azon alapuló új alperesi határozatnak abban a körben is jelentősége van, hogy a szakértői rehabilitációs szervnél megállapított legyen, hogy ő hallási fogyatékosnak minősül.

[33] Hivatkozott továbbá a Kúria Kfv.IV.35.581/2016/13. számú döntésében kifejtettekre, amely szerint a fogyatékosági támogatásra való jogosultság megállapításához a közigazgatási határozat meghozatalakor – szakhatósági állásfoglalással igazolt – egészségügyi állapotot kell figyelembe venni.

[34] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte, mivel az jogszerű és megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[35] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[36] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[37] A Kúria szerint az ügyben eljáró bíróság a semmisség és a rehabilitációs szakértői szerv szakmai kompetenciáját érintő kifogások kapcsán helyesen foglalt állást, valamint törvényesen és pontosan állapította meg a tényállást. Az ügy érdemét illetően azonban olyan jogosultsági feltétel fennállása kérdésében foglalt állást, amely meghaladta a közigazgatási per kereteit, ezért e tekintetben jogszabálysértő.

[38] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a Kúria a következőkre mutat rá:

[39] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerint az e fejezetben szabályozott eljárások során a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni, ha - az ideiglenes intézkedést kivéve - az ügy nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe.

[40] A Kp. 85. § (1) bekezdése szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.

[41] A Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja szerint a bíróság hivatalból veszi figyelembe a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni.

[42] A hatásköri szabály a közigazgatási hatósági feladatokat, ügyeket tárgyuk szerint osztja szét a különböző állami-, esetenként más, nem állami szervek, személyek között. A közigazgatási hatóságok hatáskörét mindig az ágazati (anyagi) jogszabályok határozzák meg.

Az anyagi jogi hatáskört telepítő jogszabály arról rendelkezik, hogy milyen típusú ügyben, milyen típusú és az ágazat mely szintjén elhelyezkedő szerv jár el, vagy jár el első-, illetve másodfokon.

[43] A hatáskör az ügyek intézésére, a közhatalom gyakorlására, a társadalom tagjai magatartásának tényleges befolyásolására való felhatalmazottságot, azaz eljárási-, és döntéshozatali jogosultságot jelenti. Azon jogi eszközök összessége, amelyek biztosítják a jogszabályban kijelölt feladatok ellátását.

[44] A hatáskör garanciális szabály, amely sérül, ha hiányzik a jogszabályi felhatalmazottság a hatósági tevékenység végzésére.

[45] Semmis a döntés, ha az ügy nem hatósági ügy, vagy hatósági ügy ugyan, de a vonatkozó ágazati jogszabály nem az eljárási hatóságra, illetve nem arra a szintű igazgatási szervre telepítette a hatáskört.

[46] A KMPJE határozat már állást foglalt arról - és az abban foglaltak a Kúria álláspontja szerint az Ákr. és az elektronikus úton előállított határozatok talaján is tarthatók - hogy a hatáskör meglétét vagy hiányát nem a kiadmányozó aláírásának megfelelése dönti el, hanem az, hogy az eljárás egészéből, az egyes eljárási cselekményekből, a döntés külső megjelenéséből, tartalmából megállapítható-e, hogy ténylegesen melyik hatóság járt el, továbbá, hogy e hatóságnak volt-e jogszabályon alapuló hatásköre az ügyben való eljárásra, döntéshozatalra.

[47] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségi okot a hatáskör hiánya jelenti.

[48] A perbeli esetben a hatáskör megléte nem volt vitatott, azt a Fot. 23/B. § (1) bekezdés második mondata telepítette az alpereshez, ezáltal az alperes a hatáskörében döntött a felperes kérelméről, következésképpen a döntés ez okból nem semmis.

[49] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja semmisséget az aláírással kapcsolatos esetleges szabálytalansághoz nem fűz.

[50] A Fot.Korm.rendelet 9. § (2) bekezdése szerint a fogyatékosági támogatással kapcsolatos döntéshozatal során a kiadmányozásra jogosult aláírása és a hatóság bélyegzőlenyomata informatikai eszközzel rögzíthető.

[51] A kiemelt jogszabályi rendelkezés megteremti az aláírás és a bélyegző lenyomat informatikai eszközzel történő rögzítésének lehetőségét.

[52] A kiadmányozásra vonatkozó szabály azt a célt szolgálja, hogy a hatáskör gyakorlásának jogszerűsége megállapítható legyen magából a határozatból, az alapján az ügyfél számára is egyértelmű legyen, hogy vele szemben a közhatalmi döntést az arra feljogosított szerv, személy hozta, a hatáskör gyakorlásában arra jogosult vett részt. A kiadmányozással kapcsolatos követelmények megsértése eljárási szabályszegésnek minősül, azaz pusztán ezek hiányával, hiányosságával, az ezen előírásoknak való meg nem feleléssel kapcsolatos szabálytalanság a hatáskör hiányát és erre figyelemmel a döntés semmisségét nem eredményezi. Eljárási jogszabálysértés esetén a hivatalbóli figyelembevétel kérdése fel sem merül, a bíróság ezt a kérdést kereseti kérelem hiányában nem vizsgálja.

[53] Mivel a felperes a keresetében a kiadmányozás kapcsán csak semmisségre, eljárási jogszabálysértésre nem hivatkozott, ezért az elsőfokú bíróság szükségtelenül vizsgálta, hogy a felvetett kiadmányozási probléma eredményezett-e az ügy érdemére kiható jogszabálysértést. Tekintettel arra, hogy ez a kérdés nem képezhetette volna a per tárgyát, így azt a felülvizsgálati eljárásban sem lehetett vizsgálni.

[54] A fogyatékosági támogatás megállapítása iránti közigazgatási hatósági eljárásban a Fot.Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése alapján a kormányhivatal szakkérdésként vizsgálja a

súlyos fogyatékoság fennállása, az önkiszolgálási képesség, a súlyos fogyatékoság fennállása esetén felülvizsgálatának szükségessége, a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontja kérdését. A Korm.rendelet 2 1. § (1) bekezdés értelmében a Kormány rehabilitációs hatóságként, rehabilitációs szakértői szervként és orvosszakértői szervként a fővárosi és megyei kormányhivatalt jelöli ki. A Korm.rendelet 13. § (1)-(3) bekezdései szerint a rehabilitációs hatóság, a rehabilitációs szakértői szerv és az orvosszakértői szerv bizottsági állásfoglalás alapján hozza meg döntését, szakvéleményét, illetve vizsgálja az e rendelet vagy más jogszabály alapján a feladatkörébe tartozó kérdést.

[55] A kiemelt rendelkezésekből látható, hogy a rehabilitációs szakértői szerv a jogosultsági feltételek vizsgálatára kijelölt bizottságként ad véleményt, ezért a szakmai kompetencia hiányát is a bizottságon és nem a tagokon lehet számon kérni. Olyan kifogása azonban a felperesnek nem volt, amely a rehabilitációs szakértői szerv kompetenciájának a hiányát állította volna.

[56] A Fot. 23. § (1) Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy jogosult, akinek

[57] b) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy

[58] ba) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy

[59] bb) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (hallási fogyatékos),

[60] és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

[61] A Fot.Korm.rendelet 1. számú mellékletének 2. pontja kimondja, hogy hallási fogyatékosnak azt a személyt kell tekinteni, akinek hallásküszöbértéke a beszédfrekvenciákon nyolcvan dB felett van, és ennek következtében a hangzóbeszéd megértésére még segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy

a) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy

b) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad. Ez a szóbeli kifejezőkészség terén megnyilvánuló olyan súlyos és végleges zavart jelent, amely a kommunikációt lehetetlenné teszi, és a kifejezőmód zavaraiiban vagy a beszéd akusztikus megnyilvánulásának hiányában mutatkozik meg.

[62] Az ügy érdemét illetően helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a súlyos fogyatékoság megállapítása orvosi szakkérdés, amely a perben igazságügyi orvosszakértő bevonásával tisztázható, ám a határozata [100] bekezdésben ismertetett kúriai határozatból tévesen következtetett arra, hogy a szakvélemény kiegészítésével az alperesi határozat érdemben felülvizsgálható volt.

[63] Elkerülte ugyanis az elsőfokú bíróság figyelmét, hogy az alperesi határozat olyan hibában szenved, amely miatt az érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan. Az alperes ugyanis úgy állapította meg határozatában a fogyatékosági támogatásra való jogosultság valamennyi feltétele fennállásának hiányát a rehabilitációs szakértői szerv által adott véleményben foglaltakra tekintettel, hogy hogy az általa megkeresett rehabilitációs szakértői szerv a jogosultsági feltételek közül a felperes önálló életvitelre való képességét, valamint önkiszolgálási képességét nem vizsgálta.

[64] A Kúria hangsúlyozza, hogy olyan feltétel vizsgálata, amely az alperesi vizsgálat tárgyát nem képezte, a bíróság által nem pótolható, mert az végső soron hatáskör elvonást és a

fél Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való joga megsértését eredményezné.

[65] Mindezek helyett az elsőfokú bíróságnak annak a következményét kellett volna levonnia, hogy a határozat rendelkező része és indokolása, valamint az alperesi határozat és a rehabilitációs szakértői szerv véleménye nincsenek összhangban egymással, mivel olyan jogosultsági feltételek fennállását állapította meg az alperes, amelyeket bár speciális szakértelmet igénylő kérdések, a rehabilitációs szakértői szerv nem is vizsgált. Továbbá a rehabilitációs szakértői szerv lényegi megállapítása sincs összhangban a Fot.Korm.rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában foglaltakkal, mert annak ellenére, hogy azt állapította meg, hogy a felperes halláskárosodása a Fot.Korm.rendelet I. számú mellékletének 2. pontjában meghatározott értéknél nagyobb mértékű, mégis azt mondja, hogy ez az állapot hallókészülékkel javítható.

[66] Mindez önmagában az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés, amely miatt az alperesi határozat megsemmisítése és az alperes új eljárásra kötelezése indokolt.

[67] Azt is tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli szakvélemény aggálytalan és azzal a felperes megdöntötte az alperesi határozatot. A perben beszerzett szakvélemény ugyanis több okból is ellentmondásos, egyrészt megállapítja, hogy a felperes a súlyos hallási fogyatékos, majd kimondja, hogy a felperes a Fot.Korm.rendelet szerinti hallási fogyatékos. A súlyos hallási fogyatékos és a hallási fogyatékos nem azonos kategóriák. Azt, hogy ki minősül súlyosan fogyatékosnak a Fot. 23. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti. A hallási fogyatékos fogalmát pedig a Fot. Korm.rendelet 1. mellékletének 2. pontja határozza meg.

[68] Megállapította az elsőfokú bíróság továbbá, hogy a felperes súlyos hallási fogyatékos és önálló életvitelre képes. Nem észlelte, hogy ez a két megállapítás kizárja egymást. Az ellentmondásos és a jogszabályban meghatározott fogyatékosági kategóriákat nem a jogszabályban rögzített jelentésüknek megfelelően használó szakvélemény nem döntheti meg a határozatot.

[69] Azt is tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a hallási fogyatékosagra vonatkozó szakértői megállapítással a felperes megdöntötte az alperesi határozatot. Az alperesi határozat ugyanis azt állapította meg, hogy a felperes nem minősül súlyos hallási fogyatékosnak, annak megdöntésére csak azzal azonos megállapítás alkalmas, a felperest a hallási fogyatékosnak minősítő megállapítás azonban – a fentiekben kifejtettek szerint - nem ilyen.

[70] A fent kifejtettekre figyelemmel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogerős ítéletet úgy változtatta meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt megsemmisítette, és a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. A kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést megváltoztatta, tekintettel arra, hogy a Fot. 23/D.§ (5) bekezdése értelmében a fogyatékosági támogatás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes.

[71] Az új eljárásban az alperesnek döntenie kell a felperes fogyatékosági támogatás megállapítása iránti kérelme tárgyában. Az alperesnek ismételten meg kell keresnie a rehabilitációs szakértői szervet a jogosultsági feltételek vizsgálata iránt. A rehabilitációs szakértő szerv nincs elzárva attól, hogy a véleménye kialakítása során figyelembe vegye a perben csatolt és az elsőfokú bíróság által beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakat.

A döntés elvi tartalma

[72] *A döntés semmisségét a bíróság hivatalból köteles figyelembe venni.*

[73] *A kiadmányozással kapcsolatos követelmények megsértése eljárási szabályszegésnek minősül, a bíróság ezt a kérdést kereseti kérelem hiányában nem vizsgálja.*

[74] *A rehabilitációs szakértői szerv a jogosultsági feltételek vizsgálatára kijelölt bizottságként ad véleményt, ezért a szakmai kompetencia megfelelését is a bizottság és nem annak tagjai viszonylatában kell vizsgálni.*

[75] *Ha a közigazgatási hatósági eljárásban nem került sor a kérelmezett fogyatékosági támogatásra való jogosultság egyes feltételeinek érdemi vizsgálatára, az a perben már nem pótolható.*

Záró rész

[76] A pervesztes alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes részére az elsőfokú perköltséget megfizetni, melynek összegét a Kúria a felperes által felszámított összeg képest a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, tekintettel a felperesi beadványok tartalmára, oldalszámára. Az így megállapított összeg áll arányban az ügyvéd által – a beadványok szerkesztésével kapcsolatban – kifejtett munka színvonalával és időigényével. A Kúria a magánszakértő vélemény elkészítéséért járó díjat azért nem tartotta a perrel összefüggésben felmerült perköltségként megállapíthatónak, mert az nem a jelen per tárgyát képező fogyatékosági támogatásra jogosultság feltételeinek, hanem a felperes rehabilitációs, illetőleg rokkantsági ellátásra való jogosultságának vizsgálata tárgyában keletkezett.

[77] A fogyatékosági támogatás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes a Fot. 23/D. § (5) bekezdése alapján.

[78] A Kúria ítéletével szembeni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[79] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria - tárgyalás tartása iránti kérelem hiányában - a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 107. § (1) bekezdése miatt tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2022. október 6.

Dr. Vitál-Eigner Beáta sk.
a tanács elnöke

Dr. Rák-Fekete Edina sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Krisztina sk.
bíró

Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit sk.
bíró

Dr. Horváth Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő